

OBSAH

Na stopě neznámé: Rosalie Řenčová, rozená Hallerová, ovdovělá Skalická, porodní bába z Kožlan (1852–1904) <i>Milena Lenderová</i>	13
Jak se stát porodní bábou: Retrospektiva, legislativa, institucionalizace. Od tereziánských reforem do vzniku c. k. babické školy <i>Milena Lenderová, Martina Halířová</i>	25
Retrospektiva	25
Osvícenství v porodnictví	25
Porodnice u sv. Apolináře	33
Vznik center výuky porodnictví na Moravě	38
Legislativa: zákony, studijní řády, instrukce. Od poloviny 19. do poloviny 20. století	42
Legislativa za monarchie	42
Báby a zdravotní správa	43
Zdravotní zákon z roku 1870 a porodní báby	46
Pokusy o změnu	59
Asistentky ve svobodném státě	64
Zákon o pomocné praxi porodnické	65
Druhá republika a německá okupace	69
Obnovení samostatného státu	74
Změny ve znamení naděje	74
Kliniky, kurzy, školy, ústavy	80
Pražská babická škola a lékařské fakulty	80
Královská česká zemská porodnice a nalezinec	90
Žákyně pražské babické školy	94
Výuka babiček v Olomouci	96
Výuka babiček v Brně	99

Klikatá cesta ke státním ústavům	105
Ústav v Pardubicích	110
Ústav v Liberci	112
Ústav v Moravské Ostravě	117
Ústav ve Zlíně?	121
Opakovací kurzy	123
Ústavy a zákon o jednotné škole	126

Báby a církvev

<i>Hana Stoklasová, Zuzana Pavelková Čevelová</i>	131
Křest	132
Poučení o nouzovém křtu	136
Bába, duchovní správce a stát	140
Báby i asistentky chybující	146
Co s nekatolíky?	149

Disonance i harmonie: Vztah lékařů a porodních babiček

mezi lety 1850–1948

<i>Vladan Hanulík</i>	154
Nebezpečí septických porodnic	154
Disonance teoretického diskurzu a reality porodnické praxe	158
Chápající tolerance – utváření vztahu mezi lékaři a porodními bábami	164
Podpora vzdělávání a praxe porodních babiček a asistentek ze strany lékařských autorit	169
Od tolerance ke kooperaci	177

Báby a asistentky: Pokus o kolektivní portrét

<i>Milena Lenderová</i>	179
Vzhled, vlastnosti a reflexe porodní báby (asistentky) – norma a realita	184
Vzhled	184
Vlastnosti	186
Sociální původ báby, její bydliště, pelegrinace porodních babiček	201
Příchod k řemeslu: Motivace a věk	205

Není bába jako bába: báby školní, městské, okresní	214
Platové poměry	220
Obtíže se sazbami	220
Daně	231
Manželství a mateřství	234
Stáří a konec kariéry	239
Povinnosti báby	245
Obtíže a rizika praxe	256
Zdravotní rizika a nemoci z povolání	256
Cesty za rodičkou	258
Ztráta dobré pověsti. Horečka omladnic	261
Rivalita a konkurence	265
Konkurence mezi babičkami	265
Výkony babiček	269
Konkurence terénních lékařů	276
Konkurence nemocnic	282
Báby a zločin: Andělíčkářky, podvodnice, fušerky	
<i>Martina Halířová, Jana Stráníková</i>	292
Báby a trestní právo	292
Odejmutí diplomu	295
Kdo byly andělíčkářky	298
Šetření a tresty	301
Klientela andělíčkářek	310
Snaha o dekriminalizaci potratů	313
Báby a trestný čin poškození zdraví	322
Báby podvodnice	327
Porušení babických instrukcí	334
Na lavici svědků	335
Fušerka, bába bez diplomu	337
Fušerky a rodičky	339
Spolupráce i rivalita: zkoušené vs. nezkoušené porodní báby	348
Zákon nástrojem k odstranění nekvalifikované konkurence?	355
Na hraně zákona	360

Cesta k sebevědomí a stavovskému uvědomění

<i>Milena Lenderová</i>	364
Od báby k asistentce, odtud k ženské sestře	368
Spolky a jednoty porodních babiček/asistentek	371
Příklad Moravy	372
Hašteřivé družky	376
Vzájemně se podporující spolek porodních babiček pro Prahu a okolí	379
Cesta ke sjednocení	382
Územní a jiné ztráty	391
Časopisy	392
Mezinárodní sjezdy	399
Pokus o založení vlastního sanatoria	405
Na cestě k radostným zítřkům: zánik UJPA	407

Prameny, literatura, metody: Nezbytná kapitola na závěr

<i>Vladan Hanulík, Milena Lenderová</i>	411
Porodní báby v zahraniční historiografii	411
Porodní báby jako historické téma v českých zemích	422
Prameny	425
Učebnice babictví	425
Normativní prameny	435
Schematismy a adresáře	436
Odborná a profesní periodika	438
Archivní prameny	439
Metodická úvaha na závěr	442
Poděkování	448
Redakční poznámka	450
Summary	451
Seznam použitých pramenů a literatury	454
Archivní prameny	454
Periodika	457
Edice	458
Topografie, adresáře a schematismy	458

Prameny osobní povahy	459
Encyklopedie a lexikony	460
Dobová odborná a krásná literatura	460
Sekundární literatura	463
Internetové zdroje	471
Seznam zkratek	472
Seznam vyobrazení	473
Jmenný rejstřík	477
Místní rejstřík	485